

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**Філософський факультет
Кафедра релігієзнавства**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
філософського факультету
Дмитро НЕЛІПА

«31» 08 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КАТОЛИЦИЗМ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ
для студентів**

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 031 релігієзнавство
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітня програма Релігієзнавство
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	5
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	іспит

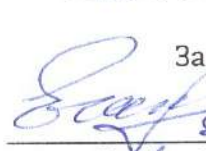
Викладач: Фенно Ірина Миколаївна, канд. філос. н., доцент кафедри релігієзнавства

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. Маслікова І.І. «31» 08 2022 р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Фенно Ірина Миколаївна, канд.філос.н., доцент кафедри релігієзнавства

Затверджено
« 26 » серпня 2021 р.

Зав. кафедри релігієзнавства

 (Євген ХАРЬКОВЩЕНКО)

Протокол № 1 від « 26 » серпня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету
Протокол від « 31 » серпня 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

« 31 » серпня 2021 року

Транслюовано на 2022-2023 н.р. Пр. №1 від 31.08.2022р.
Маслікова І.І.

ВСТУП

Мета дисципліни – комплексно розкрити основи католицизму через призму розгляду його конфесійних особливостей, історичних трансформацій та сучасних тенденцій. Даний курс покликаний ознайомити студентів в історичному ракурсі з формуванням основ догматики Католицької церкви та культових особливостей.

Вимоги до вибору навчальної дисципліни.

1. До початку вивчення курсу студенти повинен **знати** основні етапи розвитку християнства, основи християнської догматики і біблієзнавства; історію Античності та доби Середньовіччя.

2. **Вміти** застосовувати міждисциплінарний підхід до вивчення релігійних феноменів; знати основи релігієзнавчої методології; вміти працювати з науковою та богословською літературою та критично її осмислювати; збирати та інтерпретувати джерела, що стосуються різних феноменів релігійного життя; аналізувати сутність, властивості та інші системні характеристики феномену релігії.

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та управління інформацією; здатністю до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатністю використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Католицизм: історія та сучасність» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін та викладається у V семестрі освітнього рівня бакалавр. Навчальна дисципліна знайомить студентів з основними особливостями католицизму та розкриває історичні етапи його розвитку. Аналізуються причини та передумови розколу 1054 року, визначаються догматичні та культові розбіжності між католицизмом та православ'ям, прослідковується розвиток католицької теології, розкривається структура Католицької церкви та подається історичний розвиток католицизму від 1054 року і до сучасного періоду.

Завдання (навчальні цілі) – розкрити особливості католицизму в його повноті догматичних, культових, теологічних та історичних виявів. Ознайомити студентів з історичними етапами розвитку Католицької церкви, проаналізувати основні конфесійні своєрідності католицизму, розглянути розвиток католицької теології, розглянути сучасний стан католицизму; сформувати у студентів цілісне уявлення про католицизм.

Предмет: Католицька церква в соціо-культурних трансформаціях та конфесійні своєрідності католицизму.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК. 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК. 5. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК. 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК. 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ФК. 5. Здатність аналізувати сутність, властивості та інші системні характеристики феномену релігії із застосуванням спеціальних методів релігієзнавства.

ФК. 7. Здатність застосовувати знання про основні форми та тенденції виникнення нових релігійних віровчень, рухів та організацій для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем релігієзнавства.

ФК. 12. Здатність здійснювати експертно-аналітичну та консультативну роботу в сфері релігієзнавства.

Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)	Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з
--	---------------------------------------	----------------------	---------------------------------------

Код	Результат навчання			дисципліни
	Знати:			
1.1	Основи католицької догматики;	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, письмова контрольна робота, іспит	10
1.2	Культові особливості католицизму;	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, іспит	5
1.3	Структуру управління Католицької церкви;	Лекція, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, іспит	5
1.4	Основні етапи розвитку Католицької церкви;	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, письмова контрольна робота, іспит	5
1.5	Представників та напрямки католицької теології.	Лекція, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, іспит	5
1.6	Загальну характеристику сучасних тенденцій у католицизмі.	Лекція, семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	5
	Вміти:			
2.1	Визначати причини розколу 1054 року;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, іспит	5
2.2	Аналізувати конфесійні своєрідності католицизму;	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, іспит	10
2.3	Визначити особливості вияву католицької догматики через різні форми релігійного мистецтва;	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, іспит	5
2.4	Розрізняти напрямки католицької теології.	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	5
2.5	Визначати роль Католицької церкви у суспільно-політичних процесах сучасності;	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, контрольна робота	10
2.6	аналізувати форми репрезентації релігійного мистецтва	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	5
	комунікація:			
3.1	демонструвати здатність до вільної комунікації мовою навчання	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	3
3.2	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої релігієзнавчої літератури під час	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	3

	підготовки до семінарських занять та виконанні самостійних робіт			
3.3	презентувати результати проведених релігійнознавчих досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, презентацій, конспектів	Самостійна робота, семінари	Дискусії	3
	автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	2
4.2	Працювати в групі під керівництвом, вирішуючи завдання, пов'язані із аналізом результатів існуючих досліджень, та порівнювати їх із результатами власних проведених досліджень	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	5
4.3	приймати самостійні рішення щодо вибору методів та форм власного релігійнознавчого дослідження	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни Програмні результати навчання	1.1- 1.3	1.4- 1.5	1.6	2.1- 2.3	2.4	2.5- 2.6	3.1- 3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
ПРП 3. Мати навички застосування предметних знань з релігійнознавства з метою аналізу актуальних суспільних проблем.			+			+	+		+		
ПРП 6. Характеризувати основні етапи історії релігій світу, особливості історичної типології релігійних уявлень	+	+		+							+
ПРП 7. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти, пов'язані з розвитком релігій та конфесій, використовувати їх для розв'язання складних завдань у спеціалізованих сферах професійної діяльності.					+				+	+	+
ПРП 9. Використовувати інформаційні технології для виявлення сучасних тенденцій співіснування релігій та конфесій в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу.							+	+	+	+	
ПРП 14. Мати навички виконання наукових досліджень у галузі релігійнознавства у складі групи,							+	+		+	+

оцінювати їх результати і аргументувати висновки за результатами досліджень.													
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7.Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.6), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.6, 2.1, 2.2, 2.4-2.6, 3.1, 3.2, 4.1 – 25 / 45 балів
2. **Самостійна робота №1:** РН 1.2, 1.6, 2.1, 2.5, 2.6, 3.1, 4.1 – 13 / 20 балів
Самостійна робота №2: РН 1.4, 2.2, 3.1, 4.1 – 13 / 20 балів
3. **Контрольна робота:** РН – 1.1, 1.3, 2.1, 2.3, 2.4 - 9 / 15 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх (двох) частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складаються із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах), 2) самостійну роботу (підготувати презентацію, підготувати доповідь), 3) контрольну роботу, з урахуванням коефіцієнту 0,6. Всі види робіт в семестрі мають в підсумку:

- в максимальному вимірі $100 \text{ балів} \times 0,6 = 60 \text{ балів}$
- в мінімальному вимірі $60 \text{ балів} \times 0,6 = 36 \text{ балів}$

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту:

Іспит у письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, – 24 / 40 балів

Екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 20 балів, що в загальному підсумку дає 40 балів за іспит.

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше, ніж 20 балів.

Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 24 балів. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 24 балів, вони не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час навчального періоду). В екзаменаційній відомості у колонці «бали за іспит/ екзамен» ставиться «0», а в колонку «підсумкова оцінка з дисципліни» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру. Рекомендований мінімум допуску до іспиту – 36 балів

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестр (мінімум 36, максимум 60 балів) та екзаменаційної роботи (мінімум 24, максимум 40 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.2. Організація оцінювання

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 36 бали	Max – 60 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	Протягом семестру. У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	«5» x 5 = 25	«9» x 5 = 45
Самостійна робота	Підготовка презентації на тему «Вплив католицизму на розвиток культури» (перша половина семестру)	«13» x 1 = 13	«20» x 1 = 20
	Підготовка доповіді на тему «Папство у XX-XXI ст.» (друга половина семестру)	«13» x 1 = 13	«20» x 1 = 20
Контрольна робота	До тем 1-15	«9» x 1 = 9	«15» x 1 = 15
Загальна семестрова оцінка без урахування коефіцієнту		60	100
Загальна семестрова оцінка з урахуванням коефіцієнту 0,6		«60» x 0,6 = 36	«100» x 0,6 = 60

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна доповідь

9-8 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

7-6 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

5-4 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

3-1 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

Доповнення / участь в дискусіях

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

2. Самостійна робота (підготувати презентацію, підготувати доповідь):

20-16 балів студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження

15-12 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст

поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності 11-0 балів - в цілому володіє матеріалом, але фрагментарно та поверхово його презентує, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань. Робота містить суттєві помилки.

3. Контрольна робота:

15-13 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи

12-10 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

9-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

4. Кожне питання в екзаменаційній роботі (в білеті 2 питання):

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

7.3 Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Кількість годин
---	-----------------

Теми	Назва теми	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Змістовний модуль 1 «Конфесійні своєрідності католицизму»				
1.	Вступ. Місце курсу «Католицизм: історія та сучасність» в структурі релігієзнавчого знання.	2		
2.	Історичні обставини розколу 1054 року.	2	2	2
3.	Догматичні особливості католицизму	6	4	4
4.	Особливості здійснення таїнств у Католицькій церкві	4	4	4
5.	Особливості католицької літургії	2	2	2
6.	Обряди і свята в католицизмі	2	2	2
7.	Розвиток католицької теології	2		6
8.	<i>Підготовка презентації на тему «Вплив католицизму на розвиток культури»</i>	2		20
Змістовний модуль 2 «Історія Католицької церкви»				
9.	Історія Католицької церкви від 1054 року до Періоду Реформації: загальний огляд подій.	2	2	
10.	Католицькі ордени: загальна характеристика	4	2	2
11.	Історичні обставини Реформації та Контрреформації	2		2
12.	Католицька церква у період Нового часу	2	2	2
13.	Католицький модернізм: історичний та теологічний контекст	2		2
14.	Другий Ватиканський собор і процес Аджорнаменто у середині ХХ століття	4	2	4
15.	Католицька церква в суспільно-політичних подіях ХХ-ХХІ століть	2	2	4
16.	Історія Католицької церкви в Україні	4	2	
17.	<i>Підготовка доповіді на тему «Папство в ХХ-ХХІ столітті»</i>		4	20
18.	<i>Підсумкова контрольна робота</i>	2		
Всього:		44	30	76

Загальний обсяг 150 год., в тому числі:

Лекцій – 44 год.

Семінарські заняття – 30 год.

Самостійна робота – 76 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Баррон Е. Р. Католицизм: мандрівка до серця віри. Львів: Видавництво «Свічадо», 2020. 272 с.
2. Бабинський А. Історія УГКЦ за 90 хвилин. Вид. 2-ге, доп. Львів: Видавництво «Свічадо», 2018. 160 с.

3. Головащенко, Сергій Іванович. Історія християнства :курс лекцій /С.І. Головащенко. – Київ : Либідь, 1999. – 352 с.
4. Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації // Львів : Свічадо. – 1996.
5. Єленський В. Велике повернення: релігія у глобальній політиці та міжнародних відносинах кінця ХХ – початку ХХІ століття. – Львів: Видавництво УКУ, 2013. – 504 с.
6. Катехизм Католицької Церкви. – Місіонер, 2002. – 772 с.
7. Католицизм: традиція і сучасність / наук. ред. Л. Д. Владиченко, В. Л. Хромець. – Молодіжна асоціація релігієзнавців, 2010. – 354 с.
8. Табак Юрій Православ'я і католицизм: Основні догматичні та обрядові розбіжності (Короткі нариси). –Львів: Видавництво Українського Католицького Університету, 2007. – 66 с.

Додаткова:

1. Аввакумов Ю. Витоки унійного богослов'я: Проблема церковної єдності в обрядових дискусіях між Римом і Константинополем в XI-XIII століттях / авторизований переклад з німецької Олега Конкевича, за редакцією Уляни Головач. – Львів: Вид-во УКУ, 2011. –448 с.
2. Бабинський Анатолій Глобальний католицизм // https://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/analytic/60370/
3. Вайгель Дж. Кінець і початок. Папа Іван Павло II: перемога свободи, останні роки, спадщина / переклад з англ. Романа Скакуна та Мар'яни Прокопович. – Львів: Видавництво Українського католицького університету 2013. – 584 с.
4. Вайгель Дж. Свідок надії. Життєпис папи Івана-Павла II. – Львів: Видавництво УКУ, 2012. – 1040 с.
5. Життєві історії підпільної Церкви: збірка інтерв'ю /упор. Борис Гудзяк, Олег Турій. Львів: Український католицький університет 2022. 592 с.
6. Історія релігії в Україні. Т. 4: Католицизм / ред. П. Яроцький. – [Б. м.] : [б.в.], 2001. – 598 с.
7. Люїс К. С. Просто християнство. Львів: Видавництво «Свічадо», 2018. 224 с.
8. Леконт Б. Нові таємниці Ватикану. Львів: Видавництво «Свічадо», 2015. 312 с.
9. Основні документи Берестейської унії. – Львів: Свічадо,1996. – 92 с.
10. Церква і соціальна комунікація: Найголовніші документи Католицької Церкви про пресу, радіо, телебачення, інтернет та інші медіа / упоряд. і наук. ред. М. Перун. – Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2004. – 440 с.
11. Фенно І. М. Особливості соціально-економічного вчення Католицької Церкви // Софія. – 2018. – Вип. 12. – С. 25-29.
12. Фенно І. Модерністська криза в Католицькій церкві : Навчальний посібник // Київ, 2021. – 161 с. <http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/article/131>